

Sigade jõudluskontrollist 2002. aastal

Seisuga 1. jaanuar 2003 oli jõudluskontrollis 16,4 tuhat siga, sellest 3,6 tuhat emikut ja nooremist, 12,1 tuhat emist ning 668 kultu. 2001. aasta algusega võrreldes on loomade arv suurenenud ca 1,4 tuhande sea võrra, karjade arv on aga kolme karja võrra vähenenud.

Jõudluskontrollis olevad seakarjad on erineva suurusega – alustades kuue emisega Raivo Orava Sepamangli talus ja lõpetades ca 1300 emisega AS Rey karjas. Kõige rohkem oli karjasid, kus emiste arv jäi vahemikku 1-100, moodustades 43 % karjade üldarvust. Suurte karjade osatähtsus, kus emiste arv oli üle 500, moodustas 7%. Samal ajal aga kuulus 25 % kõikidest jõudluskontrollis olevatest emistest just nendesse karjadesse. 24 % jõudluskontrollis olevatest emistest oli 201-300 emiselistes karjades.

Emiste kasutamise tulemused vastavalt karja suurusele on toodud tabelis 1.

Tabel 1 Karja suurus ja emiste kasutamine

Karja suurus, emist	Karjade arv	Emiste arv	Võõrutatud põrsaid pesakonnas	Kasutamisaastaid väljaminekuni	Kunstliku seemenduse %	Poegimiste %	Pesakondade arv väljaminekul
1 ... 100	25	1460	8,8	1,6	29,0	76,9	2,9
101 ... 200	10	1461	9,1	1,5	19,7	82,6	2,7
201 ... 300	11	2802	8,9	1,5	28,9	84,4	2,9
301 ... 400	6	2028	9,3	1,6	35,8	82,4	3,4
401 ... 500	2	925	8,9	1,6	44,4	80,1	3,0
501 ja rohkem	4	2989	9,3	1,4	31,6	83,6	2,8

Emiste reproduktsioonijõudluse näitajad tõugude viisi on toodud tabelis 2. Keskmine aastaemiste arv võrreldes 2001. aastaga suurenes 662 looma võrra. Kokku sündinud põrsaste arv pesakonnas oli 11,4, olles 0,1 põrsa võrra suurem kui 2001. aastal. Elusalt sündinud põrsaste arv pesakonnas jäi 2001. aasta tasemele. Emiste kasutamise seisukohalt lähtudes on oluline, et suurenesid nii elusalt sündinud kui ka võõrutatud põrsaste arvud aastaemise kohta 0,2 põrsa võrra. Imetamisperioodi pikkus, mis eelmisel aastal oli 34,5 päeva, näitab aastate lõikes lühenemistendentsi. Need tulemused näitavad emiste ökonoomsemat kasutamist meie seakasvatajate poolt.

Aastatega on pidevalt suurenenud kunstlikult seemendatud emiste osatähtsus. Kui 1997. aastal oli vastav näitaja 6 %, siis 2002. aastal oli see juba 32 %. Samuti on paranenud tiinestuvus kunstliku seemenduse korral. Vastav näitaja eelmisel aastal oli 77,8 %, mis on 3% võrra parem kui 2001.aastal.

Positiivseks võib lugeda ka nooremiste kunstliku seemenduse kasvu. 2002. aastal tehti esmasseemendusi kunstlikult 1500 emisele, tulemus tiinestuvuse osas 71,6 %. Võrdluseks vastavad näitajad 1999. aastast – 900 esmasseemendatud emist tiinestuvusega 68,5 %. Tulemuste paranemine kunstliku seemenduse valdkonnas tuleneb tõenäoliselt seemendajate oskuste paranemisest läbi koolituste.

Tabel 2 Emiste reproduktsioonijõudluse näitajad tõugude viisi

Tõug	Aastaemiseid	Kokku sündinud põrsaid	Elusalt sündinud põrsaid				Esmaspoeg. vanus	Võõrutatud põrsaid		Imetamisperioodi pikkus, Päeva	Imikpõrsaste kaod, %
			Pesakonnas	Pesakonnas	Nooremise pesakonnas	Vanaemise pesakonnas		Aastaemise kohta	Päeva		
Ha	13	9,7	9,4	8,5	9,7	20,5	360,0	9,6	21,0	30,4	8,3
Y	3390	11,1	10,4	9,5	10,6	19,8	376,9	9,4	17,9	35,4	11,0
L	2502	11,4	10,8	9,6	10,9	20,7	353,5	9,5	18,3	35,1	12,2
Pi	36	10,1	9,6	8,4	9,8	17,7	363,7	8,0	14,9	30,6	16,3
D*L	4	10,5	9,8	9,8	14,0	13,0	321,5	9,8	13,0	26,8	2,6
Ha*L	1	14,5	13,5	-	13,5	27,1	314,0	9,5	19,1	31,0	14,8
Ha*Y	15	10,9	10,6	9,3	10,7	18,0	350,3	9,6	16,3	43,6	11,3
L*LY	11	10,8	10,8	10,2	11,2	19,0	348,5	9,4	16,6	37,5	11,3
L*Y	2055	11,4	10,9	10,1	11,0	21,1	362,1	9,6	18,7	33,4	11,2
Pi*Y	20	11,0	10,5	10,8	10,6	20,5	383,9	9,4	18,3	34,6	10,5
Y*L	1123	11,9	11,2	9,8	11,5	21,9	356,0	9,8	19,1	32,4	12,8
Y*LY	45	12,3	11,5	10,3	11,6	21,2	370,4	9,9	18,2	38,0	11,1
Y*YL	23	10,9	9,9	9,4	10,1	17,4	370,8	8,4	14,7	34,9	17,0
Muu	24	11,7	10,6	10,0	10,7	20,1	361,1	9,4	17,8	43,3	11,7
	9262	11,4	10,7	9,7	10,9	20,6	364,5	9,5	18,3	34,5	11,6

*Aastaemiste arvutamisel on arvesse võetud lõpetatud pesakonnaga emised

Aretusühistu konsulentide poolt testiti 2002. aastal baasaretus- ja aretuskarjades 11,5 tuhat noorsiga. Testitud sigade keskmine ööpäevane juurdekasv sünnist 90 kg elumassi saavutamiseni oli 556,1 g, keskmine pekipaksus 11,7 mm ja seljalihase läbimõõt 53,1 mm. Mõõtmiseks on kasutatud ultraheliaparaati Piglog-105 ja mõõdetud on elussigu umbes 100 kg elumassi juures. Võrreldes neid tulemusi 2001. aasta tulemustega on need positiivse trendiga ja olid siis vastavalt 526,6 g, 12,5 mm ja 50,9 mm. Lihajõudluse näitajad ja geneetilise hindamise tulemused on välja toodud tabelites 3 ja 4. Võrreldud on omavahel seemendusjaama kultide järglaste ja oma karja kultide järglaste lihajõudluse tulemusi. Tabelid annavad ülevaate ka erinevate tõugude lihajõudlusest.

Tabel 3 Keskmised näitajad karjatestil (90 kg juures)
Seemendusjaama kultide ja välismaa spermakultide järglased

Tõug	Arv	Vanus Testimisel	Ööpäevane Juurdekasv	Selja- peki paksus	Lihassilma läbimõõt	Jõudluse SAV	Viljakuse SAV
		päeva	g	mm	mm		
Ha	11	178,8	526	10,1	55,1	x	x
L	2076	171,8	585	11,1	53	118,5	103,4
L*Y	653	177,7	576,6	11,8	54	116,9	102,9
Pi	129	174,4	544,7	10,6	60,7	x	x
Pi*Ha	38	169,4	569,4	10,5	59,3	x	x
Y	1775	181	545,3	11,4	53	115,9	98,2
Y*L	701	187	548,5	11,1	52,2	112,6	98,4
D*L	10	146,8	651,5	10,9	53,1	x	x
Kokku	5393	177,5	565,1	11,3	53,2	116,6	100,9

Tabel 4 Keskmised näitajad karjatestil (90 kg juures)
Omakarja kultide järglased

Tõug	Arv	Vanus Testimisel	Ööpäevane Juurdekasv	Selja- peki paksus	Lihassilma läbimõõt	Jõudluse SAV	Viljakuse SAV
		päeva	g	mm	mm		
Ha	13	175,8	565,9	11,1	53,7	x	x
L	1735	177,9	555,6	12	52,4	110,2	99,1
L*Y	887	176,8	559,9	12,1	53,5	106,6	100,4
Pi	145	179,4	533	11	58,6	x	x
Pi*Ha	12	161,4	605	11,3	55,8	x	x
Y	2521	179,9	540,2	12,1	53	110,4	98,8
Y*L	322	180,7	553,1	11,6	53,5	113,8	99,6
Kokku	5635	178,8	548,8	12	53,1	109,9	99,2

Lisaks karjadest laekunud testiandmetele oli 2002. aastal esmakordselt võimalik ka analüüsida Eesti Tõusigade Aretusühistu poolt Scan-Stariga mõõdetud lihakehade andmeid. Mõõtmised viidi läbi Valga lihatööstuses. Andmed annavad olulist lisainformatsiooni aretuslaste otsuste langetamisel. Kokku mõõdeti 2002. aastal ca 600 lihakeha. Tabelis 5 on välja toodud Tartu seemendusjaama kultide järglaste ja baasaretuskarjade kultide järglaste andmed.

Tabel 5 Kultide järglaste lihakehanäitajad tõuti

Näitajad	Tartu seemendusjaama kultide järglased				Baasaretuskarjade kultide järglased				
	Landrass	Pieträän	Suur valge	Kokku	Landrass	Pieträän	Suur valge	Pi * Ha	Kokku
Kultide arv	11	5	12	28	3	1	1	16	21
Kontrollitud järglaste arv	130	44	76	250	8	1	2	247	258
Tapavanus, päeva	170,6	182,7	189,8	178,5	164,9	186,0	190,0	194,9	193,9
Std.h. tapmisvanus	16,8	32,1	14,2	21,4	5,9	0	0,0	19,4	19,7
Rümba mass,kg	73,9	68,6	74,2	73,0	70,8	68,1	74,1	72,9	72,8
Std. h. rümba mass	6,2	7,5	6,3	6,8	6,5	0	0,8	5,6	5,6
Rümba pikkus, cm	101,4	91,9	100,0	99,3	100,4	88,0	95,5	98,4	98,4
Std. h. rümba pikkus	3,0	3,7	3,3	4,7	2,1	0	0,7	3,6	3,7
Seljapekk 6.-7.roidelt, mm	17,7	22,6	20,3	19,3	18,9	17,0	20,0	19,8	19,7
Std. h. seljapekk	4,4	4,3	4,8	4,9	4,6	0	0	5,8	5,7
Tailiha %	58,4	59,1	58,0	58,4	57,6	63,1	59,1	58,3	58,3
Std. h. tailiha %	3,1	2,4	2,6	2,8	1,8	0	0,8	2,4	2,4
Lihassilma pindala, cm ²	44,8	49,6	44,9	45,7	43,4	48,5	47,0	46,2	46,1
Std. h. lihassilma pindala	5,1	5,7	5,5	5,6	6,5	0	2,1	5,8	5,8